mogelijkheden voor iedereen
brede kennismaking
verenigingen verbinden
tussen wal en schip
structurele educatie op scholen
faciliteit divers doelgroepen
cultureel erfgoed
verwondering
kleine initiatieven
stabiliteit
cultuureducatie
doelgroep specifiek
moderne media
klein en groot
verbinding
bereikbaarheid
cultuurcoach
onderdeel dagelijks leven
jong en oud
onderwijs
digitale verbinding
erfgoed
combinatiefunctionaris
digitale ervaringen
koppeling met basisscholen
kansen lokale kunstenaars
tradities in stand houden
koppeling verenigingen
sociaal domein & cultuur
toneel
subsidie behouden
toegevoegde waarde
verbinding zorg en welzijn
continuïteit
locaties voor verenigingen
domeinoverstijgend werken
toegang voor iedereen

Nota Cultuurbeleid

2026-2032

gemeente Simpelveld

Archeoroute vindplaats

Inhoudsopgave

Inleiding 4

Hoofdstuk 1 6
- Wat is cultuur en wat betekent cultuur voor gemeente Simpelveld?
- Rol Rijk, provincie en gemeente bij cultuur
- Relatie met andere beleidsterreinen, met name Sociaal Domein

Hoofdstuk 2 10
- Evaluatie Culturele Agenda gemeente Simpelveld 2018

Hoofdstuk 3 14
- Wat is onze visie op cultuur?
- Hoofdambities bestuurlijke afspraken 2025-2028
- Doelstellingen afgeleid van de centrale visie/ hoofdambities

Hoofdstuk 4 18
- Verschillende onderdelen cultuur
- Inwonersparticipatie; wat vinden onze verenigingen van cultuurbeleid?
- Opgaven voor de toekomst, wat willen we bereiken?

Hoofdstuk 5 26
- Financiën en beschikbare middelen (subsidie)
- Bronvermelding

Hoofdstuk 6 28
- Conclusies en aanbevelingen

Literatuur 30

Bijlagen 31
- Overzicht culturele/ maatschappelijke verenigingen/ instellingen/ stichtingen gemeente Simpelveld
- Resultaten Mentimeter Cultuuravond 5 november 2025

Inleiding

Cultuur is van wezenlijk belang voor gemeente Simpelveld. Het verbindt inwoners, inspireert generaties en geeft kleur aan het dagelijks leven. In een steeds sneller veranderende samenleving, waar veel van mensen gevraagd wordt, biedt cultuur houvast, verdieping en ontmoeting. Daarnaast zorgt het culturele basisaanbod en het rijke verenigingsleven ervoor dat het aantrekkelijk is om in gemeente Simpelveld te wonen, te recreëren en te bezoeken. Het is de motor voor werkgelegenheid, toerisme en economische welvaart.

Context

Begin 2018 is de Culturele Agenda gemeente Simpelveld vastgesteld. Hierin staan diverse doelstellingen en speerpunten opgenomen die bijdragen aan de cultuurparticipatie van inwoners in de gemeente Simpelveld. Sindsdien is samen met verenigingen en maatschappelijk partners uitvoering gegeven aan de speerpunten uit deze culturele agenda.

Aangezien de Culturele Agenda uit 2018 stamt, is de tijd ruimschoots aangebroken voor een herijking/ ontwikkeling van een nieuwe nota Cultuurbeleid voor de gemeente Simpelveld. Binnen de culturele wereld, zowel lokaal als regionaal en landelijk, zijn de doelstellingen – ambities – speerpunten de afgelopen jaren gewijzigd. Tevens is ook het cultureel landschap binnen de gemeente Simpelveld de afgelopen 6 jaar sterk gewijzigd. Er zijn nieuwe verenigingen/ instellingen/ organisaties bijgekomen, bestaande verenigingen gestopt, evenementen zijn veranderd en ook binnen de cultuurbeoefenaars hebben wijzigingen plaatsgevonden.

Daarnaast is de Culturele Agenda 2018 (opgesteld door BMC) sterk uitgegaan van een economisch-toeristische insteek. De sociaal maatschappelijke component en de verbinding met het Sociaal Domein was hieraan ondergeschoven. De afgelopen jaren hebben er diverse verschuivingen plaatsgevonden binnen de culturele wereld, maar ook binnen het Sociaal Domein. Burgerparticipatie is een meer belangrijke rol gaan plaatsnemen, verbindingen met andere beleidsterreinen zijn veranderd, aard en omvang van evenementen is veranderd en zeker niet onbelangrijk: de doelgroep en beoefenaars zijn veranderd (zeker gezien de toegenomen vergrijzing in onze gemeente en de komst van statushouders en bewoners met een andere culturele achtergrond in gemeente Simpelveld). Dit alles heeft geleid tot de noodzaak van het ontwikkelen van een nieuw lokaal cultureel beleid met een meer sociaal-maatschappelijke insteek.

Totstandkoming nieuwe nota Cultuur

Bij de totstandkoming van deze nota is het cultureel verenigingsleven, alsmede de sociaal maatschappelijke verenigingen/ stichtingen/ instellingen, nauw betrokken middels een Cultuur-avond die in november 2025 heeft plaatsgevonden. De input van de verenigingen is meegenomen in deze nota. Ook onze visie op cultuur voor gemeente Simpelveld is samen met de input van de verenigingen tot stand gekomen.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 wordt aangegeven wat we verstaan onder cultuur en wat dit voor gemeente Simpelveld betekent. In dit hoofdstuk zal ook de relatie cultuur met andere beleidsterreinen worden beschreven.

Hoofdstuk 2 geeft een korte evaluatie van de vorige cultuurnota, de Culturele Agenda gemeente Simpelveld 2018 en een overzicht van onze culturele en sociaal maatschappelijke verenigingen.

In hoofdstuk 3 leest u waar we naartoe willen met cultuur in gemeente Simpelveld en wat onze visie is op cultuur. Tevens zal worden ingegaan op de bestuurlijke afspraken die rond cultuur gemaakt zijn en onze doelstellingen wat we met cultuur willen bereiken.

Hoofdstuk 4 richt zich op de verschillende onderdelen van cultuur, hoe onze inwoners tegen cultuur aankijken en waar we naartoe willen in de toekomst.

Hoofdstuk 5 gaat in op de financiën/ budgetten rondom cultuur.

In hoofdstuk 6 zal worden afgesloten met conclusies en aanbevelingen wat als input zal dienen voor het jaarlijks op te stellen uitvoeringsprogramma.

Samenvatting

Cultuur is van groot belang voor gemeente Simpelveld: het verbindt inwoners, versterkt welzijn en leefbaarheid en draagt bij aan economie en toerisme. De bestaande Culturele Agenda uit 2018 is verouderd en sterk economisch-toeristisch gericht. Door veranderingen in samenleving, verenigingsleven en doelgroepen (o.a. vergrijzing en diversiteit) is nieuw cultuurbeleid noodzakelijk, met meer aandacht voor sociale cohesie, meedoen en de verbinding met het Sociaal Domein.

De nieuwe cultuurnota is tot stand gekomen in samenspraak met culturele en sociaal-maatschappelijke verenigingen en sluit aan bij de strategische visie **Simpelveld 2040**. De centrale doelstelling luidt: *alle inwoners moeten cultuur kunnen beoefenen; cultuur bevordert persoonlijke ontwikkeling, gezondheid en verbinding.*

De kernambities zijn:

1. Cultuurbeoefening toegankelijk maken voor iedereen.
2. De cultuur- en erfgoedbeoefenaar centraal stellen.
3. Cultuur verbinden met sociaal-maatschappelijke opgaven (zorg, welzijn en onderwijs).

Belangrijke speerpunten zijn: toegankelijkheid (financieel, fysiek en digitaal), samenwerking met het Sociaal Domein, versterking van cultuureducatie (o.a. via scholen, Cultuurbus en muziekonderwijs), ondersteuning van verenigingen en vrijwilligers, en mogelijk de inzet van een cultuurcoach.

Het beleid beschrijft de rol van media en bibliotheek, erfgoed (zoals ZLSM, Romeins verleden en Parkstad-route), beeldende kunst, cultuurparticipatie in gemeenschapshuizen, een rijk verenigingsleven en een breed aanbod aan evenementen. Inwoners en verenigingen benadrukken vooral het belang van verbinding, cultuureducatie en meer aanbod voor jongeren.

Hoofdstuk 1

Wat is cultuur en wat betekent cultuur voor gemeente Simpelveld?

Iedereen heeft wel iets met een vorm van cultuur. Of het nu gaat om muziek, dans, kunst of geschiedenis of literatuur. Cultuur is een breed begrip dat op verschillende manieren gestalte kan krijgen. Cultuur verbindt, verrijkt en is een bron van educatie en plezier voor iedereen. Tevens is cultuur van onschatbare waarde voor een samenleving en biedt maatschappelijke meerwaarde voor gezondheid, welzijn, kansengelijkheid, economie, toerisme en leefbaarheid van een samenleving. Kunst en cultuur worden vaak in 1 adem genoemd. Kunst, wat gedefinieerd kan worden als het geheel van creatieve uitingen van gedachten en gevoelens, kan gezien worden als een onderdeel van cultuur.

De volgende elementen van cultuur achten wij van belang om in deze nota verder te beschrijven en toe te lichten wat dit betekent voor gemeente Simpelveld:

- Media en letteren;
- Cultureel erfgoed;
- Beeldende kunst;
- Cultuurparticipatie/ evenementen;
- Cultuureducatie;
- Culturele veld.

In hoofdstuk 4 zullen deze elementen verder worden toegelicht en zal worden aangegeven welke rol ze spelen binnen gemeente Simpelveld voor nu en de toekomst.

Rol Rijk, provincie en gemeente bij cultuur; wie doet wat?

Het cultuurbeleid in Nederland is een kerntaak van de rijksoverheid. Deze is verankerd in de Wet op het Specifiek Cultuurbeleid of wel Wsc. Kortgezegd regelt de Wsc de benodigde randvoorwaarden voor cultuur en erfgoed, die vierjaarlijks worden vastgesteld in de beleidsnota van de betreffende minister. Dit doet zij samen de andere drie overheidslagen: gemeenten en provincies.

De Rijksoverheid wil dat zo veel mogelijk mensen in Nederland toegang hebben tot cultuur van hoge kwaliteit. Zij steunt daarom culturele instellingen. Voorbeelden daarvan zijn rijksmusea en orkesten. Culturele instellingen en cultuurfondsen die subsidie van het Rijk krijgen, vormen samen de landelijke basisinfrastructuur (bis). Hieronder vallen de volgende sectoren, genres en vormen:

- Podiumkunsten;
- Musea;
- Beeldende kunst, zoals schilderijen en standbeelden;
- Ontwerp;
- Film;
- Letteren, zoals leesbevordering en literatuur-onderwijs;
- De creatieve industrie: architectuur, design en nieuwe media;
- Ondersteunende instellingen.

De Rijkscultuurfondsen steunen culturele organisaties, makers en kunstenaars binnen alle bovenstaande culturele gebieden, door middel van het verstrekken van subsidies onder bepaalde voorwaarden. De rijksoverheid laat zich hierbij adviseren door de Raad voor Cultuur. Deze Raad is het officiële advies-orgaan van de rijksoverheid en adviseert gevraagd en ongevraagd over beleid/ beleidsvraagstukken en subsidieaanvragen.

De provincie Limburg speelt een cruciale rol in het cultuurbeleid door middel van het ondersteunen van de culturele infrastructuur, het bevorderen van cultuur-participatie en -educatie, het subsidiëren van festivals en tradities, en het stimuleren van samenwerking met andere overheden en partners, met als doel een kwalitatief, toegankelijk en toekomstbestendig cultureel aanbod voor alle Limburgers te garanderen. Dit is uitgewerkt in het provinciale beleidskader 2024-2027 'Cultuur en erfgoed voor iedereen'.

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het lokale cultuurbeleid en voor de voorzieningen van cultuureducatie en amateurkunst. Hieronder vallen bijvoorbeeld:

- ruimtes voor podiumkunsten en lokale organisaties (zoals toneelverenigingen);
- financiering van het bestuur van gemeentelijke musea;
- bibliotheken;
- muziekscholen.

Schematisch ziet de rolverdeling binnen cultuurbeleid in Nederland er als volgt uit:

Het Rijk	De Provincie	De Gemeente
Verantwoordelijk voor het algemene cultuurbeleid en de wetgeving.	Bijdrage leveren aan de publieke financiering van cultuur, naast het rijk en de gemeenten.	Verantwoordelijk voor het lokale cultuurbeleid en lokale voorzieningen.
Benoemen van de leden van de Raad voor Cultuur.	Het bevorderen van regionale samenwerking.	Subsidiering aan lokale culturele instellingen en projecten.
Beschikbaar stellen van landelijke subsidie- en cultuurfondsen.	Stimuleren van een adequate diversiteit en spreiding van voorstellingen en activiteiten.	Combineren van cultuurbeleid met andere beleidsterreinen (bijv. welzijn/ zorg of toerisme/ economie).
Subsidiering van culturele instellingen met een landelijke betekenis.	Subsidiering van directe steun-functie/ taken zoals de begeleiding van instellingen, kaderleden en beroepskrachten en het bevorderen van kwaliteit.	Het financieren van voorzieningen die wettelijk verplicht zijn (archieven en instandhouding fysieke bibliotheken) of die noodzakelijk geacht worden voor de culturele infrastructuur van een gemeente (bijv. lokale musea).
Subsidiering van manifestaties en festivals met (inter-) nationale betekenis.	Het vervullen van een rol bij zaken die uitingen zijn en vormgeven aan een regionale identiteit (bijv. taal/ dialect, regionale musea)	Subsidiering van activiteiten op het gebied van beeldende kunst, amateurkunst en cultuureducatie.

Relatie cultuur en andere beleidsterreinen

De relatie tussen cultuurbeleid en andere beleidsterreinen binnen een gemeente is gericht op versterking en integraliteit, waarbij cultuur wordt ingezet als middel om bredere maatschappelijke doelen te bereiken en welzijn te bevorderen. Met name op beleidsterreinen binnen het sociaal domein (zorg en welzijn, jeugd- en ouderenparticipatie, armoedebestrijding en integratie).

Door samenwerking en een integrale aanpak kan een gemeente een grotere maatschappelijke impact realiseren, de verbindingen tussen beleidssectoren versterken en de participatie en het welzijn van burgers stimuleren.

Relatie Cultuur en Sociaal Domein

In het verleden wilden gemeenten met hun cultuurbeleid vooral brede cultuurdeelname bevorderen.

Het sociaal domein (zorg en welzijnsbeleid) is echter vooral gericht op de ondersteuning van mensen met een hulpvraag. Maar er is ook een gezamenlijke doelstelling, namelijk dat mensen mee kunnen doen aan het maatschappelijke leven. Beide beleidssectoren richten zich daarbij op doelgroepen voor wie dat minder vanzelfsprekend is: kwetsbare ouderen, mensen die leven in armoede, mensen met een beperking, nieuwkomers en mensen met GGZ-problematiek. Mogelijk kunnen beide sectoren hun krachten bundelen om deze doelen en doelgroepen te bereiken. Dit vraagt om samenwerking tussen de verschillende partijen (waarbij tevens het voorliggend veld een belangrijke rol speelt) in de praktijk én op beleidsniveau. Het gedachtegoed van Positieve Gezondheid biedt mogelijk aanknopingspunten voor dit integrale beleid, omdat het vanuit een brede blik kijkt naar de gezondheid van mensen.

Het LKCA (Het Landelijk Kenniscentrum Cultuureducatie en Amateurkunst) heeft in 2022 onderzoek uitgevoerd naar de relatie tussen de beleidsterreinen cultuur en met name het sociaal domein. Onderstaande worden op verschillende niveaus waarden aangegeven die zowel binnen cultuur als binnen het sociaal domein een essentiële rol spelen.

Microniveau (het individu)
- Identiteitsvorming
- Welzijn
- Fysieke gezondheid
- Zingeving, kwaliteit van leven

Mesoniveau (directe leefomgeving van het individu)
- Vergroten sociaal netwerk
- Meedoen aan de maatschappij

Macroniveau (gemeente als geheel)
- Aantrekkelijke woon- en werkomgeving
- Leefbaarheid
- Gemeenschappelijke identiteit en tolerantie
- Welvaart

Om deze waarden mogelijk te maken en de relatie en verbinding tussen cultuur en het sociaal domein te bevorderen richten we ons in deze nota met name op de onderwerpen:
- Toegankelijkheid van cultuur;
- Eenzaamheidsbestrijding;
- Meedoen aan de samenleving;
- Leefbaarheid.

Relatie Cultuur en Onderwijs
Kunst- en cultuuronderwijs brengen leerlingen kennis, vaardigheden en attitudes bij van en door de verschillende cultuurdisciplines. Daarnaast draagt het bij aan de persoonlijke ontwikkeling van leerlingen en kan het ook een bijdrage leveren aan andere vakgebieden binnen het onderwijs.

Onze beide basisscholen beschikken over een ICC'er (interne cultuur coördinator). Daarnaast kunnen de scholen het landelijke programma Cultuureducatie met Kwaliteit volgen, waarbij de scholen op maat worden begeleid en geholpen bij het vormgeven van het cultuuronderwijs. Hierbij wordt o.a. de Cultuurbus ingezet om culturele instellingen in de regio Parkstad te kunnen bezoeken. Tevens faciliteert de gemeente beide basisscholen financieel bij het project 'Klinkend Perspectief' waarmee op beide scholen 5,5 uur per week door een professional muziekles wordt aangeboden door SMK Muziek & Dans (zie ook hoofdstuk 4 punt 5).

Relatie cultuur en Toerisme/ Economie
In gemeente Simpelveld bestaat een sterke relatie tussen cultuur en cultuurtoerisme. Gemeente Simpelveld is een van de mooiste gemeenten van Zuid-Limburg en heeft op cultuurhistorisch gebied heel wat te bieden. De Zuid-Limburgse Stoomtrein Maatschappij (ZLSM), het Romeinse verleden en de talrijke fiets- en wandelpaden trekken jaarlijks vele toeristen naar onze gemeente. In hoofdstuk 4 punt 2; Cultureel Erfgoed worden deze culturele-toeristische attracties beknopt omschreven.

Gemeente Simpelveld maakt deel uit van de bredere economische agenda Parkstad Limburg. Om inwoners (zowel jong en oud) voor de lokale economie te behouden is het visietraject 'Simpelveld 2040' onlangs afgerond (zie hoofdstuk 3). Per 1-1-2025 telde de gemeente Simpelveld 10.270 inwoners. De twee grootste leeftijdsgroepen betreft volwassenen tussen de 45-65 jaar en 65+. Met de ontwikkeling van een nieuwe visie 'Simpelveld 2040' anticipeert de gemeente Simpelveld op een beoogde krimp van de bevolking voor de lange termijn (Parkstad in Cijfers - Bevolking - Simpelveld).

Perron van de Miljoenenlijn in Bocholtz

Hoofdstuk 2

Evaluatie Culturele Agenda gemeente Simpelveld 2018

De culturele Agenda gemeente Simpelveld stamt uit 2018 en had een looptijd van 4 jaar. Vanaf 2022 is deze agenda tweemaal met een periode van 1 jaar verlengd. Het is dus hoog tijd voor een nieuwe cultuur-nota met uitvoeringsplan voor de komende jaren.

Zoals reeds aangegeven had de Culturele Agenda een sterke toeristisch-recreatieve insteek. Reden hiervoor was dat er vanuit de strategische visie 2013-2023 uitgegaan is van het speerpunt inzetten op (stimuleren van) toerisme en recreatie.

De speerpunten uit de Culturele Agenda zijn grotendeels in gang gezet en uitgevoerd. Onderstaand is per doel en speerpunt een korte evaluatie toegevoegd.

Doel 1: Huidige en nieuwe inwoners en ondernemers binden aan de kernen Bocholtz en Simpelveld.

Speerpunt: Het organiseren van een muziekfestival in de zomerperiode, waar de lokale muziekverenigingen *acte de préséance* geven. De gemeente nodigt de verenigingen uit om met een gezamenlijk plan te komen om dit mogelijk te maken en wil hieraan ook zelf een bijdrage van € 2.500,- per jaar beschikbaar stellen. Vooropgesteld zij, dat de gemeente de festivalorganisatie uitsluitend faciliteert en dus niet zelf de organisatie van het festival op zich neemt. Dit evenement zou eens in de vier of vijf jaren kunnen worden georganiseerd. De gemeente reserveert hiervoor jaarlijks een bedrag van € 2.500 in de begroting. Voorgesteld wordt om vanaf 2019 hiertoe de grondslag in de Subsidieverordening Specifiek Welzijn 2010 dienovereenkomstig aan te passen.

Evaluatie: Er is geen nieuw muziekfestival tot stand gekomen. Echter is er wel aansluiting gezocht en gevonden bij het Zomerfestival Voerendaal. Het Zomerfestival organiseert jaarlijks verschillende activiteiten/ evenementen met lokale verenigingen in gemeente Simpelveld. Het Zomerfestival (kosten circa € 5.000) wordt bekostigd vanuit het werkbudget kunst en cultuur (654021/38099).

Doel 2: Inwoners optimaal laten deelnemen aan kunst en cultuur.

Speerpunt: Het (semi)professionele theater- en muziek-voorstellingen voorziet in een behoefte aan (een tot voor enkele jaren latente) kunst- en cultuurconsumptie in de gemeente Simpelveld. Voorgesteld wordt om de exploitatiestichting die actief is in cultureel centrum *De Klimboom*, onder nog nader te bepalen voorwaarden, jaarlijks een financiële vergoeding van € 2.500 verstrekken als bijdrage in de huisvestings-lasten. Tevens wordt voorgesteld om vanaf 2019 hiertoe de subsidiegrondslag in de Subsidieverordening Specifiek Welzijn 2010 dienovereenkomstig aan te passen.

Evaluatie: De stichting Culturele Evenementen Simpelveld/ Bocholtz heeft per april 2024 de huur van cultureel centrum De Klimboom beëindigd. Tot die tijd heeft de stichting een jaarlijkse subsidie als bijdrage in de huisvestingskosten gekregen vanuit gemeente Simpelveld. Sinds 2024 heeft de stichting geen vaste accommodatie meer, maar organiseert wel nog activiteiten elders in de gemeente. Bij het opstellen van een accommodatiebeleid voor gemeente Simpelveld in 2026 zal ook gekeken worden welke opties er zijn voor de stichting om haar activiteiten te ontplooien.

Doel 3: Het verenigingsleven stimuleren.

Speerpunt: De gemeente vraagt Impuls om (vooralsnog in de periode 2018 - 2021) samen met de Heemkundevereniging 'De Bongard' een cursus 'Simpelveld-kunde' te ontwikkelen en te verzorgen. Doel is om bij cursisten het besef van de historische omgeving, waarin men woont en werkt te vergroten en ze handvatten te geven om deze kennis te delen. Te denken valt aan een modulaire cursus, die in samenwerking met diverse 'deskundigen' in Simpelveld wordt ontwikkeld. De cursus moet interessant zijn voor nieuwe inwoners, maar ook voor mensen, die al jaren in Simpelveld wonen en kan bijvoorbeeld bestaan uit een aantal avonden les en enkele buitenactiviteiten (excursies) - een programma dat kan worden afgesloten met een diploma. De gemeentelijke bijdrage bedraagt: € 2.500,- per jaar. Bedrag meerjarig (2019 - 2021) in de begroting opnemen en vanaf 2019 hiertoe de grondslag in de Subsidieverordening Specifiek Welzijn 2010 dienovereenkomstig aanpassen.

Evaluatie: Heemkundevereniging De Bongard heeft de cursusreeks Simbokunde ontwikkeld voor alle mensen die zich interesseren voor de geschiedenis van Simpelveld, Bocholtz en de directe omgeving. Hiervoor heeft de Heemkundevereniging de afgesproken subsidie ontvangen tot en met 2021. Vanaf 2022 is dit opgenomen in het herijkte subsidiebeleid.

Doel 4: Cultuureducatie bevorderen.

Speerpunt: De gemeente vraagt Impuls om (vooralsnog in de periode van 2018 - 2021) samen met de openbare bibliotheek het project 'Kennis-Makers' te organiseren. Dit project houdt in, dat inwoners van Simpelveld, die ergens veel van afweten (bijv. tuinieren of filmklassiekers) de gelegenheid krijgen om daarbij - begeleid door de openbare bibliotheek - een lezing of workshop of een serie bijeenkomsten te verzorgen. Op die manier wordt gestimuleerd, dat mensen hun unieke kennis kunnen verspreiden en zo een bijdrage kunnen leveren aan de maatschappij. Ook wordt bevorderd, dat mensen nader met elkaar en met elkaars interesses kennismaken. Gemeentelijke bijdrage: € 2.500,- per jaar. Bedrag meerjarig (2019 - 2021) in de begroting opnemen en vanaf 2019 hiertoe de grondslag in de Subsidieverordening Specifiek Welzijn 2010 dienovereenkomstig aanpassen.

Evaluatie: Tot en met 2021 heeft de bibliotheek subsidie aangevraagd voor het project KennisMakers, waarbij kennis en expertise van inwoners, hun bevlogenheid en passie in Simpelveld en Bocholtz, een podium geboden werd. Kennismakers is een landelijk beproefd concept, waarin de bibliotheek inwoners met een inspirerend verhaal het podium biedt en hen ondersteunt bij hun presentatie en de organisatie ervan. Het is een vorm om elkaar te ontmoeten en kennis te delen. Bij de herijking subsidiebeleid 2022 is dit bedrag opgenomen in het beschikbare budget voor uitvoering van het bibliotheekwerk in gemeente Simpelveld.

Doel 5: Bezoekers aantrekken en vasthouden.

Speerpunt: voor de realisatie van dit doel wordt (in 2018) een speerpunt benoemd. Deze opgave wordt gekoppeld aan/ opgenomen in de uitvoering van de lopende (toeristische) projecten (I-Dop-Bocholtz, Gebiedsontwikkeling Stations-omgeving Zuid-Limburgse Stoomtrein maatschappij (ZLSM), Simpelveld in de sporen van het Romeins verleden en Upgrading Uitkijkplek Huls(veld).

Evaluatie: Er zijn geen concrete bezoekerscijfers voorhanden, aangezien er voor de hierboven genoemde projecten geen objectieve criteria zijn om het aantal bezoekers te meten, omdat:

- Behalve de upgrading van het dorpshart van Bocholtz, geen van de andere projecten reeds is gerealiseerd;
- Bezoekersaantallen niet aan de hand van het aantal verkochte entreekaarten kunnen worden gemeten. Alle projecten zijn (wanneer gerealiseerd) vrij toegankelijk en het aantrekken en vasthouden van (nieuwe) bezoekers kan uitsluitend o.b.v. aannames worden beoordeeld.

Hoofdstuk 3

Wat is onze visie op cultuur?

In 2025 is druk gewerkt aan een nieuwe strategische visie gemeente Simpelveld. In deze visie wordt de algemene koers uitgezet die de gemeente wil gaan varen de komende jaren. Deze strategische visie vormt het 'kompas' voor het nieuwe cultuurbeleid gemeente Simpelveld. In december 2025 is de nieuwe strategische visie door de raad vastgesteld.

De nieuwe visie voor gemeente Simpelveld luidt:

Simpelveld 2040

... waar jong en oud ruimte delen, waar vakmanschap toekomst vorm geeft, waar ontmoeting warmte creëert, waar je herinneringen maakt, waar je het landschap kan smaken en waar jouw ideeën welkom zijn. Het is een fantastische plek is om te wonen en te genieten van het leven. Een plek waar het beste van traditie en vernieuwing samenkomen. In Simpelveld heerst de warmte van een kleinschalige gemeenschap, waarin mensen elkaar kennen en helpen, maar waar tegelijkertijd ook volop ruimte is voor vernieuwing en ondernemerschap. In Simpelveld gaan we bewust om met onze omgeving, het prachtige landschap en de soortenrijkdom. We zijn niet in onszelf gekeerd maar benutten regionale kansen.

Deze visie is samen met een denktank van een 20tal enthousiaste inwoners en ondernemers van gemeente Simpelveld tot stand gekomen. Tevens heeft de denktank jongeren bij dit proces betrokken.

Zoals in de visie verwoord speelt ontmoeting een belangrijke rol in onze gemeente. Een sterk verenigingsleven, levendige wijken en buurten en een hoge mate van verbondenheid kenmerken gemeente Simpelveld. Tradities (ons cultureel erfgoed) worden in ere gehouden en zowel culturele als sportieve evenementen brengen onze inwoners (alsmede mensen van buiten de gemeente) bij elkaar. Welzijn en gezondheid spelen een belangrijke rol binnen onze gemeente, mensen voelen zich hier thuis, helpen elkaar op verschillende manieren en onze gemeenschapshuizen zijn toegankelijk voor een ieder.

Het nieuwe cultuurbeleid sluit naadloos aan bij deze visie. In dit hoofdstuk zullen de doelstellingen van het cultuurbeleid verder worden uitgewerkt en toegelicht en zal de relatie met de strategische visie vanzelf duidelijk worden.

Hoofdambities bestuurlijke afspraken 2025-2028

In januari 2025 hebben gemeenten, provincies en het rijk nieuwe bestuurlijke afspraken gemaakt om cultuurbeoefening voor de periode 2025–2028 verder te stimuleren. De focus ligt op het vergroten van de toegankelijkheid en het stimuleren van actieve culturele participatie door inwoners van alle leeftijden en verschillende culturele achtergronden. De 3 hoofdambities voortkomend uit deze bestuurlijke afspraken zijn:

1. **Sterk ecosysteem voor cultuurbeoefening**
   Iedereen moet cultuur kunnen beoefenen, ongeacht leeftijd, woonplaats of achtergrond (met name de doelgroep inwoners met een andere culturele achtergrond willen we actief betrekken bij het cultureel aanbod in onze gemeente).

Dit vraagt om een sterk netwerk van culturele organisaties, verenigingen en voorzieningen in stad en platteland.

2. **De cultuur- en erfgoedbeoefenaar centraal**
   Het beleid wil aansluiten bij de diverse manieren waarop mensen cultuur beleven. De betrokken partijen willen de behoeften en barrières voor cultuurbeoefening in kaart brengen en aanpakken.

3. **Verbinding met sociaal-maatschappelijke opgaven en het (lokale) sociale aanbod**
   Cultuur speelt een belangrijke rol bij sociale cohesie, mentale gezondheid en de leefbaarheid van wijken en dorpen. De samenwerking tussen cultuur en domeinen zoals zorg, welzijn en onderwijs wordt verder versterkt. Deze versterking van de samenwerking tussen het culturele aanbod en sociale initiatieven binnen onze gemeente draagt bij aan een inclusieve samenleving, waarbij een ieder naar vermogen kan deelnemen en participeren.

Doelstellingen afgeleid van de centrale visie/ hoofdambities

Op basis van de visie op cultuurbeleid en de hoofdambities uit de bestuurlijke afspraken 2025 ziet de centrale doelstelling voor het cultuurbeleid in gemeente Simpelveld als volgt uit:

> Alle inwoners van gemeente Simpelveld moeten cultuur zelf kunnen beoefenen. Cultuurbeoefening draagt bij aan de persoonlijke ontwikkeling, mentale en fysieke gezondheid en verbindt mensen.

Op basis van deze centrale doelstelling is een aantal subdoelstellingen ontwikkeld die aansluiten bij de doelstellingen die door OCW, IPO en VNG samen met de partners (provincies – gemeenten) in 2025 zijn vastgesteld.

Deze subdoelstellingen zijn:

1. **Cultuurbeoefening toegankelijker maken voor alle inwoners en de sociale verbinding bevorderen**
   Cultuurbeoefening dient voor alle inwoners van gemeente Simpelveld toegankelijk en benaderbaar te zijn. Of je nu actief of inactief wil deelnemen, cultuur is er voor iedereen en dient ook bereikbaar te zijn voor iedereen. Om deze doelstelling te kunnen realiseren, gaan we de volgende instrumenten inzetten en willen we de volgende resultaten behalen:

- *Financiële ondersteuning:*
  Inwoners die niet voldoende budget hebben om aan culturele activiteiten te participeren, worden financieel ondersteund. Inwoners met een inkomen dat lager is dan 120% van de bijstandsnorm kunnen aanspraak maken op een aantal minimaregelingen die via ISD Kompas aangevraagd en verleend worden. Deze regelingen zijn:
  - Volwassenenfonds;
  - Extra geld regeling;
  - St. Leergeld (tot 19 jaar);
  - Jeugdfonds Sport en Cultuur (tot 19 jaar).

- *Fysieke en digitale toegankelijkheid:*
  Gebouwen waarin culturele activiteiten plaatsvinden of waar cultuur beoefend wordt, dienen ook voor inwoners met een beperking toegankelijk te zijn. Sinds 2017 is dit opgenomen in de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte (Wgbh/cz). Ook het Besluit Bouwwerken leefomgeving stelt eisen aan de toegankelijkheid van nieuwe en bestaande gebouwen. In 2025 is gemeente Simpelveld gaan deelnemen aan het project MKB toegankelijke (horeca & winkel) route in gemeente Simpelveld. Voor de toekomst zou dit ook uitgebreid kunnen worden naar overige gebouwen (welke nog niet voldoen) en verenigingen. Via de website/ app www.ongehinderd.nl kan gecheckt worden welke gebouwen reeds voldoen aan de toegankelijk heidsnormen.

Op www.WijSimpelveld.nl staat het activiteiten/ evenementen aanbod van gemeente Simpelveld vermeld (zie hoofdstuk 3 punt 7. Evenementen).

- *Culturele coördinatie:*
  Via de welzijnsorganisatie Impuls huren wij een verenigingsondersteuner in (8 uur per week). De culturele verenigingen of verenigingen uit gerelateerde vakgebieden kunnen met allerhande vragen (m.b.t. de vereniging, communicatie, financiën etc.) terecht bij deze verenigingsondesteuner. Indien vragen niet zelf door de verenigingsondersteuner beantwoord kunnen worden, worden deze doorgespeeld aan de gemeente Simpelveld die deze vragen dan zal beantwoorden. Om optimaal verbinding te kunnen leggen tussen lokale cultuur, onderwijs, zorg en welzijn (Sociaal Domein) en culturele participatie te stimuleren zou een cultuurcoach voor gemeente Simpelveld gewenst zijn. Deze coach brengt culturele- en sociaal-maatschappelijke organisaties, scholen en inwonersinitiatieven samen om een breed en inclusief cultureel aanbod te creëren dat aansluit bij de behoeften van de inwoners.

- *Gevarieerd aanbod:*
  Om alle inwoners van gemeente Simpelveld te laten participeren bij of aan culturele activiteiten is een breed aanbod noodzakelijk. De behoeften van jongeren verschillen nogal met de behoeften van volwassenen. Als kleine gemeente kunnen wij niet op alle behoeften inspelen maar zullen we gebruik moeten maken van voorzieningen in de regio. In de Parkstad regio zijn verschillende theaters, poppodia, evenementen (Pinkpop, Parkcity Live, Cultura Nova) en overige culturele activiteiten waar ook de inwoners van gemeente Simpelveld gebruik van kunnen maken. Om per doelgroep een aanbod te creëren zal duidelijk moeten worden wat de behoeften zijn. Met name de behoeften van de doelgroep jongeren tussen 12-21 jaar die geen lid zijn van een vereniging zal duidelijk in kaart moeten worden gebracht om hierop te kunnen inspelen.

- *Samenwerking met het Sociaal Domein:*
  Voor het creëren van een inclusieve samenleving is het essentieel dat cultuur samenwerkt met de verschillende beleidsterreinen van het Sociaal Domein. Door het bevorderen van sociale cohesie en het verbeteren van het welzijn van onze inwoners kan de kloof tussen formele zorg en preventieve, gemeenschapsgerichte activiteiten verkleind worden. In onze beide gemeenschapshuizen, Op de Boor in Bocholtz en De Rode Beuk in Simpelveld, worden verschillende activiteiten georganiseerd om participatie van onze inwoners te bevorderen, sociale cohesie te stimuleren en middels preventieve activiteiten een verschuiving te realiseren van (dure) zorg naar preventie en welzijn. Het project 'Positieve Gezondheid – Rust in je Hoofd' is hier een mooi voorbeeld van. Daarnaast heeft de gemeente Simpelveld de beschikking over 2 buurtschakels. De Buurtschakels zijn, als Simpelveldse welzijnscoaches, de spinnen in het web binnen het Sociaal Domein. Zij weten welke activiteiten er georganiseerd worden in onze gemeente en kijken samen met de inwoner naar wat nodig is om fijner en gezonder te leven. Ook zorgverleners zoals Wmo-consulenten, huisartsen en praktijkondersteuners die inwoners vaak zien of die bij inwoners thuiskomen, kunnen inwoners doorverwijzen naar de buurtschakels.

- *Ontmoeting en ontspanning:*
  Cultuur is, naast een vorm van vrijetijdsbesteding, een essentieel maatschappelijk bindmiddel dat zowel individueel welzijn (ontspanning) als collectieve cohesie (ontmoeting) bevordert. Het brengt mensen samen, stimuleert dialogen en draagt bij aan mentale rust en stressvermindering bij mensen. Middels het realiseren van een breed gevarieerd aanbod aan culturele (en culturele gecombineerd met sociaal-maatschappelijke of toeristische) activiteiten en een rijk verenigingsleven – voorzieningenniveau, dragen we bij aan de leefbaarheid en de sociale interactie tussen inwoners van gemeente Simpelveld.

- *Vrijwilligers:*
  In de culturele wereld zijn vrijwilligers van essentieel belang. Het voortbestaan van verenigingen, zowel op cultureel als op sociaal-maatschappelijk vlak, is afhankelijk van vrijwilligers. Ook de organisatie van activiteiten of evenementen berust veelal op vrijwilligers. De verenigingsondersteuner zou hierin een belangrijke spil kunnen vervullen indien ook duidelijk is wat op vrijwilligersgebied de behoeften van verenigingen en organisatoren van activiteiten is.

2. Beleid eenduidiger maken voor cultuur- en erfgoedbeoefenaars, aanbieders en ondersteuners in zowel het culturele als het sociale veld en binnen het Sociaal Domein zelf

- *Ontwikkelen brede visie:*
  In 2025 is een nieuwe strategische visie ontwikkeld voor gemeente Simpelveld. Deze visie richt zich op de periode van nu tot 2040. Deze nota sluit naadloos aan bij deze visie en legt met name de nadruk op verbinding, sociale cohesie en inclusie.

- *Netwerk:*
  Domeinoverstijgend samenwerken tussen gemeente, culturele verenigingen/ instellingen en welzijnsorganisaties/ zorginstellingen vereist een breed netwerk binnen een gemeente. Om dit te realiseren is het noodzakelijk dat de verschillende partijen samengebracht worden en op de hoogte zijn van elkaars activiteiten. Het jaarlijks organiseren van een verenigingsavond waarbij zowel vrijwillige als professionele organisaties aanwezig zijn, draagt bij aan de ontwikkeling van dit brede netwerk. Tijdens deze verenigingsavond kunnen verenigingen en professionals kennis maken, kennis delen, elkaar inspireren en samenwerkingsverbanden aangaan.

  Ook bij het creëren van een breed netwerk speelt de verenigingsondersteuner een belangrijke rol. Het bij elkaar brengen en adviseren van verenigingen, zowel binnen het culturele veld als domeinoverstijgend richting Sociaal Domein, Economie en Toerisme.

- *Concreet uitvoeringsplan:*
  Naar aanleiding van deze nota zal jaarlijks een concreet uitvoeringsplan worden opgesteld/ bijgesteld met concrete acties en te behalen resultaten (SMART). De raad zal tegen het eind van elk jaar middels een RIB worden geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot dit uitvoeringsplan.

3. Verkennen hoe de lokale overheid met de culturele sector structurele knelpunten en uitdagingen kan aanpakken en de samenwerking met beleidsterreinen als Welzijn, Zorg en Onderwijs kan bevorderen

- *Educatie:*
  Op het gebied van (cultuur)educatie werken wij samen met o.a. PIT cultuurwijzer en SMK dans & Muziek. In hoofdstuk 4, Cultuureducatie wordt dit nader toegelicht. Daarnaast ontvangen de basisscholen per kalenderjaar een lumpsum-subsidie van € 30,66 per leerling (2026) voor cultuuronderwijs (activiteiten en expertise) van het Ministerie OCW. Scholen vullen dit cultuuronderwijs en de besteding van deze middelen zelf in. Wenselijk is wel om dit periodiek af te stemmen met gemeente, PIT Cultuurwijzer, SMK en de verenigingsondersteuner (of een nog aan te stellen cultuurcoach) om mogelijke knelpunten of nieuwe ideeën/ suggesties met elkaar af te stemmen. Tevens kan ook gekeken worden hoe het culturele verenigingsleven en de sociaal-maatschappelijke verenigingen betrokken kunnen worden.

- *Integrale aanpak met Sociaal Domein/ Welzijn/ Zorg:*
  Cultuurbeleid en zorg- en welzijnsbeleid hebben een gemeenschappelijk doel, namelijk dat inwoners mee kunnen doen aan het maatschappelijke leven. Voor veel inwoners is dit vanzelfsprekend, echter voor onze inwoners in kwetsbare posities (kwetsbare ouderen, mensen die leven in armoede) is dit geen vanzelfsprekendheid. Deze doelgroepen ervaren vaak drempels om deel te kunnen nemen.

Om deze doelgroepen beter te kunnen bereiken dienen beide beleidsterreinen de krachten te bundelen en dient er optimaal te worden samengewerkt tussen partijen in de praktijk en partijen op beleidsniveau. Bij deze integrale manier van beleidsvoering worden sectorgrenzen doorbroken en bruggen geslagen (Wayenberg, 2005). Ook een betere afstemming van beleid behoort tot een integrale benadering. Om daadwerkelijk een omslag te kunnen maken naar integraal werken zal er vanuit het perspectief van de doelgroep gedacht moeten worden; de behoefte van de inwoner staat centraal.

- *Toekomstbestendige financiering/ ondersteuning:*
  Op basis van de Algemene Subsidie Verordening 2022 en meer specifiek de deelsubsidieverordeningen Stimuleringssubsidie Cultuur en Stimuleringssubsidie Maatschappelijke Zorg en Welzijn kunnen de culturele en sociaal-maatschappelijke verenigingen jaarlijks een subsidie ontvangen van de gemeente Simpelveld. Deze subsidie is bestemd voor verenigingen die voor de eigen leden/ deelnemers activiteiten organiseren. De subsidie kan jaarlijks aangevraagd worden en de verlening is tevens de vaststelling van het subsidiebedrag. Professionele organisaties kunnen aanspraak maken op een budgetsubsidie, conform de deelsubsidieverordening Budgetsubsidie.

  Daarnaast kan een vereniging aanspraak maken op een incidentele subsidie, conform de deelsubsidieverordening Incidentele Stimuleringssubsidie. Dit is een subsidie die door verenigingen/ organisaties kan worden aangevraagd voor de organisatie van één of meerdere activiteiten met een eenmalig en/of experimenteel karakter.

  In 2026 worden de huidige subsidieverordeningen 2022 herijkt.

- *Combinatiefunctionaris cultuur/ cultuurcoach:*
  Een Combinatiefunctionaris Cultuur of Cultuur coach (dezelfde functie) stimuleert cultuurparticipatie en verbindt cultuur met andere sectoren, zoals onderwijs, welzijn, zorg en toerisme/ economie. Tevens legt een cultuurcoach verbindingen binnen de culturele instellingen zowel lokaal als regionaal, stimuleert de cultuurrcoach activiteiten en bevordert cultuureducatie op de scholen, samen met de interne cultuurcoördinatoren (ICC'ers). Op dit moment hebben wij in gemeente Simpelveld geen cultuurcoach. We hebben wel een verenigingsondersteuner, die deels dezelfde taken vervuld, maar meer als vraagbaak voor de verenigingen opereert. Om de samenwerking tussen cultuur en andere beleidsterreinen te bevorderen, is het wenselijk te onderzoeken of binnen gemeente Simpelveld een cultuurcoach voor de toekomst aangesteld kan worden.

- *Voorzieningen:*
  In gemeente Simpelveld hebben we verschillende voorzieningen waar de culturele en sociaal-maatschappelijke verenigingen gebruik van maken, o.a. de beide gemeenschapshuizen, de Harmoniezaal en sommige horecagelegenheden zoals Oud-Zumpelveld en café Oud Bocholtz. Daarnaast zijn er verenigingen die beschikken over een eigen accommodatie. In 2026 wordt er een nota accommodatiebeleid gemeente Simpelveld opgesteld waarin aangegeven zal worden welke verenigingen waar gehuisvest zijn en zal er ook gekeken worden naar mogelijke kruisbestuiving tussen verschillende beleidsterreinen op huisvestingsgebied.

Zomerfestival Voerendaal met een concert in New Loreto

Hoofdstuk 4

Verschillende onderdelen cultuur

In dit hoofdstuk zullen de verschillende onderdelen/ elementen van cultuur beschreven worden en zal worden toegelicht welke rol zij spelen binnen gemeente Simpelveld.

1. Media en letteren

- *Bibliotheek Mijn Streek:*
  De bibliotheek Mijn Streek verzorgt het bibliotheekwerk in de gemeente Simpelveld. Volgens de Certificeringseisen Openbare Bibliotheken en de Wet Stelsel Openbare bibliotheekvoorzieningen dient de bibliotheek invulling te geven aan de volgende taken:
  - Ter beschikking stellen van kennis en informatie;
  - Bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie;
  - Bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur;
  - Organiseren van ontmoeting en debat;
  - Laten kennis maken met kunst en cultuur.

  In gemeente Simpelveld hebben we de beschikking over een tweetal bibliotheekvoorzieningen, op de locaties:
  - Bibliotheek Bocholtz
    Biesweg 1, Bocholtz
    Uitleenpunt, IDO, leesoffensief, workshop/ cursus, Boekstart, voorbereidingen IKC, Taalrijke start
  - Bibliotheek Servicepunt Simpelveld
    Scheelenstraat 98, Simpelveld
    Uitleenpunt, IDO, leesoffensief, workshop/ cursus, Boekstart, Taalrijke start

- *Media:*
  Gemeente Simpelveld maakt gebruik van ZO-NWS als lokale omroep. Hier hebben wij ook een subsidierelatie mee. Echter wij hebben geen invloed op hetgeen zij uitzenden omdat het een onafhankelijke omroep betreft.

  Ook omroepen als RTV Parkstad en L1 berichten informatie met betrekking tot gemeente Simpelveld. Hier zijn echter geen bindende afspraken mee gemaakt.

2. Cultureel erfgoed

- *Nota Erfgoedbeleid gemeente Simpelveld:*
  In 2024/2025 is een nota Erfgoedbeleid 2025-2031 opgesteld. Deze nota zal begin 2026 ter vaststelling aan de raad worden voorgelegd.

  Tijdens een raadsinformatieavond begin 2025 is gebleken dat de gemeenteraad van gemeente Simpelveld het belang van behoud van gemeentelijk erfgoed (zowel materieel als immaterieel erfgoed) in het kader van belevingswaarde en de identiteit van de gemeente onderschrijft.

  De nota Erfgoedbeleid 2025-2031 beschrijft de noodzaak van het vastleggen van erfgoedbeleid, gezien het rijke cultuurhistorische verleden van gemeente Simpelveld en speelt in op de noodzaak van erfgoedbeleid vanwege de landelijke ontwikkelingen omtrent de inwerkingtreding van de Omgevingswet (bundeling, vereenvoudiging en afstemming van de regels voor de fysieke leefomgeving) op 1 januari 2024. Uiterlijk 1 januari 2032 dient de gemeente een Omgevingsplan (bevat alle regels over de fysieke leefomgeving die de gemeente binnen haar grondgebied stelt) opgesteld te hebben, waarvoor de nota Erfgoedbeleid 2025-2031 als input en onderlegger gebruikt kan worden.

  In de nota worden keuzes gemaakt hoe om te gaan met het gemeentelijk ruimtelijk erfgoed waarbij rekening wordt gehouden met landelijke ontwikkelingen en de ambitie van de gemeente.

De volgende thema's komen hierbij aan de orde:
- (H)erkennen van erfgoed;
- Het behoud van de kwaliteit en verbeteren van de duurzaamheid van erfgoed;
- Beleving van erfgoed.

Tevens bevat de nota Erfgoedbeleid 2025-2031 een Kerkenvisie die samen met de parochiefederatie De Pelgrim is opgesteld.

- *Zuid-Limburgse Stoomtrein Maatschappij (ZLSM):*
  De stoomtreinen van de Miljoenenlijn rijden over twee historische trajecten: een groot stuk van de voormalige spoorlijn Aken - Maastricht (aangelegd in 1853) en een groot stuk van de spoorlijn Schaesberg - Simpelveld (aangelegd in 1925). Tegenwoordig vormen beide stukken samen de museumspoorlijn 'Miljoenenlijn' (tussen Schin op Geul en Kerkrade of Vetschau).

  De aanleg van de spoorlijn tussen Schaesberg (tegenwoordig Landgraaf) en Simpelveld startte in 1925. De bouw was moeizaam en duur. Zo dreigden door de mijnbouw voortdurend verzakkingen te ontstaan. Om de hoogteverschillen zo klein mogelijk te houden, werd in het heuvelachtige gebied veel grond verzet. Terwijl in het dal van de Anselerbeek in Kerkrade de spoordijk 32 meter werd opgehoogd, kwam de spoorlijn tussen Kerkrade en Simpelveld - om niet te veel te hoeven stijgen en dalen - 18 meter onder het maaiveld te liggen.

  Door deze grote operatie kostte de aanleg 1 miljoen Gulden per kilometer. Het traject kreeg dan ook de bijnaam "De Miljoenenlijn". Deze Miljoenenlijn is, samen met het stuk van de lijn Aken-Maastricht, tot op de dag van vandaag een spoormonument van grote cultuur-historische en toeristische waarde.

- *Romeinse verleden:*
  De gemeenten Simpelveld en Aken zijn gezegend met een authentiek Romeins villalandschap. Net zoals nu, ploegden boeren 2000 jaar geleden in de vruchtbare lössgrond.

  De bodem was kostbaar goud, waardoor de regio zo ontzettend belangrijk werd, en er dus talrijke villa- of landbouwbedrijven werden gebouwd in deze omgeving.

  In de eerste en de tweede eeuw na Christus stonden hier gemiddeld 2 tot 3 villa's op elke vierkante kilometer. Vandaag is hier niets meer van te zien, met uitzondering van het prachtige landschap, waarin deze luxeboerderijen werden gebouwd.

  In het grensgebied tussen de gemeenten Simpelveld en Aken ligt een ware Romeinse en dus archeologische hotspot van circa 2000 jaar oud, waar binnen één vierkante kilometer (op Nederlands grondgebied) vier Romeinse villa's, een muntschat, een askist, 3 kalkovens, een grafveld en een Romeinse weg zijn gevonden. Een van de bijzondere grafgiften uit de in het tumulusgraf (heuvelgraf) aangetroffen askist van de Heer van Bocholtz, is het balsamarium (een bronzen potje in de vorm van een hoofd van een jongeling, waarin geurige zalf of olie voor de lichaamsverzorging werd bewaard.

  Daarnaast loopt de huidige landsgrens van Nederland en Duitsland exact door het midden van een Romeinse villa. Deze villa Dellender/ Butterweide is het symbool van ons gemeenschappelijk cultureel erfgoed. In de kern Simpelveld is in 1930 ook nog de beroemde 'sarcofaag' van de Dame van Simpelveld gevonden, die onderdeel is van de vaste collectie van het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden en thans aldaar het pronkstuk vormt van de expositie 'Het Romeinse villalandschap in Limburg'.

  Het grensgebied van Bocholtz/ Vetschau/ Orsbach biedt dus een uitgelezen kans om de Romeinse rijkdommen grensoverschrijdend te ontsluiten in aantrekkelijke en belevingsvolle wandel- en fietsroutes, met als start- en aankomstpunt, het in de monumentale Hoeve Overhuizen te vestigen Romeins bezoekerscentrum.

Uitgangspunt om dit alles onder te brengen in een grensoverschrijdend Romeins Villalandschapspark, dat openbaar toegankelijk is voor wandelaars, fietsers, maar ook voor rolstoelgebruikers. In dit aan te leggen 'park' worden de bezoekers op een laagdrempelige manier op de hoogte gebracht van de talrijke Romeinse vondsten en de verhalen van de oorspronkelijke bewoners van dit gebied. De verhalen van de vondsten worden daarnaast ook tweejaarlijks tijdens het Archeofestival Sempervivetum (tweetalig: Nederlands en Duits) voor het voetlicht gebracht. Tijdens dit festival voert een 40-tal acteurs bij de vindplaatsen van Romeinse vondsten theaterstukjes op, waarin het verhaal van de betreffende vondst uit de doeken wordt gedaan.

Het grensoverschrijdend Romeins Villalandschapspark biedt de unieke mogelijkheid om een thematische link te maken met de Romeinse musea in de regio, zoals het Thermenmuseum (in de toekomst 'Het Romeins Museum') in Heerlen, het Limburgs Museum in Venlo, het Gallo-Romeins Museum in Tongeren, het Centre Charlesmagnes in Aken en het Römisch-Germanisches Museum in Keulen. Voor de regio is het verder van belang dat dit vergeten deel van Parkstad Limburg en Aken ook voor bezoekers en toeristen wordt ontsloten, maar ook verbonden wordt met het reeds bestaande fietsnetwerk aan beide kanten van de grens (de Kalkbaan) en de momenteel aan te leggen Parkstad Route.

- *Via Belgica (een overkoepelend Romeins verhaal):*
  De Romeinen kenden de huidige landsgrenzen niet. Hun grens viel samen met de Limes, zo'n 70 km van Heerlen, in Keulen. Dat betekende dat de Romeinen zich in het vruchtbare Lössgebied van Wallonië, Vlaanderen en over Zuid-Nederland tot in Duitsland vestigden. Omdat dit gebied zo kostbaar was aan grondstoffen en zo'n goede landbouwopbrengsten gaf, sprak het voor zich dat hier veel Romeinen hier hun heil zochten. Ze bouwden villa's, vici (dorpen), badgebouwen, tempels, mansio's (overnachtingsgelegenheden voor reizigers), tumuli (grafheuvels) en ga zo maar door.

  De resten van dit rijke verleden zijn evenwel vandaag de dag nog maar sporadisch aan te treffen.

  Via Belgica wenst zich daarom te ontplooien als een internationaal toegankelijk platform voor wandelaars en fietsers, zodat zij grenzeloos kunnen genieten van de talrijke Romeinse verhalen, die verborgen liggen in het Euregionale landschap. Om het internationale karakter te vergroten zoekt Via Belgica de koppeling op met het Fruitspoor (Visit Limburg (B)) en de Erlebnisraum Römerstraße (D) van het Landschaftsverband Rheinland. Het streven is er op gericht om van de verschillende routes per land 1 internationale belevingsvolle route te maken, met unieke belevingselementen in het landschap en in de musea.

- *Parkstadroute:*
  De Parkstadroute is een fiets- en wandelpad over een lengte van zo'n 34 km tussen Beekdaelen en Simpelveld. Het is meer dan een 'gewoon' fiets- of wandelpad, het is een attractie op zichzelf. Het is een aantrekkelijk pad door de hele regio van circa 3 meter breed en omzoomd door bermen, waarmee je het landschap en de cultuur in de regio kunt beleven. De route is recreatief, maar heeft ook praktische voordelen voor mensen die op de fiets naar het werk, naar familie of naar huis gaan.

  De Parkstadroute loopt door zes gemeenten: Beekdaelen, Heerlen, Brunssum, Landgraaf, Kerkrade en Simpelveld. Het is een toeristische route vanaf de Stationsstraat te Schinnen tot aan het spooremplacement in Simpelveld. Het voert je langs het unieke landschap van Parkstad en toont de verschillende tijdperken die deze regio tekenen. Van Romeinse tijd tot de mijnen, van delfstofwinning tot recreatie en groene parken.

  De Parkstadroute verbindt de verschillende gebieden in Parkstad en is tegelijkertijd de schakel in het internationale netwerk van lange afstand fietsroutes tussen de grensoverschrijdende Kalkbaan en de Duits-Belgische en Luxemburgse Vennbahn.

Tevens zorgt de fietsroute voor een versterking van de (toeristische) economie, alsook voor de herkenbaarheid en identiteit van de regio.

- *Kalkbaan:*
  De Kalkbaan is een 19 km lange fietstocht vanaf station Simpelveld, via het Akens buitengebied naar Aken. De route voert door Vetschau, een typisch lintdorp, dat ontstond langs de Romeinse verbindingsweg Via Traiana, die Heerlen (Coriovallium) met Aken (Aquae Granni). De route voert door de historische omgeving van Romeinse provincie van Germania Inferior (Neder-Germanië), de Middeleeuwse streek van Karel de Grote en langs de zogenaamde Westwall, de piramidevormige betonblokken om tanks tegen te houden tijdens de Tweede Wereldoorlog. Na Vetschau en Laurensberg, een voorstad van Aken, sluit de Kalkbaan bij de Fischmarkt en de Dom in het hart van de keizerstad Aken aan op de internationale Vennbahn. De route is bewegwijzerd met de speciale Kalkbaanbordjes.

3. Beeldende kunst

Onder beeldende kunst vallen alle visuele kunsten, zoals: schilderkunst, beeldhouwkunst, film en videokunst, performances, installaties, fotografie etc. In 2018 is het museum 'De schat van Simpelveld' geopend in klooster huize Loreto. Het museum toont een riante kunstcollectie bestaande uit een verzameling van zeer verfijnd borduurwerk uit de 19e en 20e eeuw, schilderijen, gouden kelken, wassen beelden en middeleeuwse sculpturen.

- Museum De Schat van Simpelveld
  Klooster huize Loreto
  Kloosterstraat 68-70, Simpelveld
  Kunstcollectie (borduurwerk, schilderijen, kelken, sculpturen, inkijk op het kloosterleven begin 20e eeuw, materiele/ immateriële nalatenschap Zusters van het arme kind Jezus.

In de openbare ruimte van gemeente Simpelveld zijn ook verschillende kunstwerken aanwezig, te weten o.a. de romeinse vaas 'De verbintenis' van Tanja Ritterbex, beeld 'D'r Klooneman' van Truus Coumans, het Heilig Hartbeeld van Charles Vos en het historisch beeld op de markt van Simpelveld van Alfons Stadhouders.

4. Cultuurparticipatie

Cultuurparticipatie behelst het actief meedoen aan kunst en cultuur (culturele uitingen). Activiteiten zoals zelf muziek maken, schilderen, schrijven, dansen etc. vallen hieronder. Met name de Durpswinkel organiseert activiteiten in de gemeenschapshuizen de Rode Beuk in Simpelveld en Op de Boor in Bocholtz. Een ieder kan meedoen aan deze activiteiten. Met name in de gemeenschapshuizen zijn de lijntjes tussen culturele en sociaal-maatschappelijke activiteiten heel kort. Welzijnsorganisatie Impuls verzorgt de coördinatie van de Durpswinkel en zorgt samen met de vrijwilligersorganisaties voor invulling van de activiteiten op beide locaties. Beide gemeenschapshuizen spelen een zeer belangrijke rol bij het 'meedoen en participeren' van onze inwoners. Activiteiten die binnen de gemeenschapshuizen georganiseerd worden zijn o.a.:

- Verschillende vormen van dans (linedance, stijldansen, werelddans etc.);
- Hobby-/ handwerken;
- Tekenen/ schilderen;
- Houtbewerking;
- Zingen.

- Gemeenschapshuis De Rode Beuk
  Kloosterstraat 57, Simpelveld
  Beweegactiviteiten, incidentele activiteiten, taalcafé, IDO, informatie en advies, vrijwilligerswerk etc. zie www.durpswinkel.nl

- Gemeenschapshuis Op de Boor
  Wilhelminastraat 19, Bocholtz
  Beweegactiviteiten, incidentele activiteiten, IDO, informatie en advies, vrijwilligerswerk etc. zie www.durpswinkel.nl

5. Cultuureducatie

De gemeente Simpelveld erkent de cruciale rol van cultuureducatie in de brede ontwikkeling van kinderen. De basisschool vormt doorgaans de eerste plek waar leerlingen structureel in aanraking komen met kunst en cultuur. Juist daar wordt de verbinding gelegd met een wereld van verbeeldingskracht, creativiteit en verwondering. Deze ervaringen dragen bij aan het ontdekken van individuele talenten en het ontwikkelen van creatieve, cognitieve en sociale vaardigheden die essentieel zijn in de huidige samenleving.
De gemeente vindt het belangrijk dat alle kinderen gelijke toegang hebben tot kunst en cultuur. Daarom onderstrepen wij het belang van kwalitatief goed cultuuronderwijs binnen het primair onderwijs. In de gemeente Simpelveld is cultuureducatie verankerd als vast onderdeel van het onderwijsprogramma via het landelijke programma Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK). Binnen de regio Parkstad wordt het CmK-programma uitgevoerd door Pit Cultuurwijzer, het expertisecentrum voor cultuuronderwijs in Parkstad. Middels intermediairs worden scholen op maat begeleid en geholpen bij het vormgeven van hun versie op cultuuronderwijs.

- *CultuurBus:*
  Ter versterking van de toegankelijkheid van cultuur heeft de gemeente in 2024 de CultuurBus in Simpelveld geïntroduceerd. Via een gerichte subsidieverlening aan Pit Cultuurwijzer kunnen basisscholen jaarlijks twee gratis busritten met de CultuurBus inzetten om culturele instellingen in de regio Parkstad te bezoeken. Met deze voorziening wil de gemeente drempels verlagen, cultuurdeelname bevorderen en de kwaliteit van cultuureducatie waarborgen. De begeleiding en samenwerking met Pit Cultuurwijzer en de CultuurBus vormen daarmee concrete instrumenten binnen het gemeentelijk cultuurbeleid om culturele vorming te stimuleren en structureel te versterken.

- *Klinkend Perspectief:*
  Jeugdige inwoners van Simpelveld krijgen de mogelijkheid om op een laagdrempelige manier kennis te maken met cultuur in algemene zin en muziek in het bijzonder.
  Muziek levert een positieve bijdrage aan de ontwikkeling en vorming van de jeugd in Simpelveld. Muziek wordt ingebed binnen het onderwijs en er zal een verbinding worden gezocht met de lokale muziekverenigingen. Via SMK Muziek & Dans wordt voor 11 uur per week een muziekconsulent ingezet op de beide basisscholen (5,5 uur per week per basisschool) om de leerlingen kennis te laten maken met muziek. Daarnaast levert SMK Muziek & Dans een HaFa coördinator ter ondersteuning en versterking van de lokale muziekverenigingen.

6. Culturele veld

Gemeente Simpelveld heeft een breed en bruisend cultureel en sociaal-maatschappelijk verenigingsleven. In de bijlage vindt u een overzicht van de culturele en sociaal-maatschappelijke verenigingen in gemeente Simpelveld. Het betreft hier 37 culturele verenigingen/ stichtingen en 26 sociaal-maatschappelijke verenigingen/ stichtingen. Een rijk verenigingsleven in gemeente Simpelveld!

Deze verenigingen worden ondersteund door een verenigingsondersteuner die wij inhuren via de welzijnsorganisatie Impuls. Indien verenigingen vragen hebben worden deze door de verenigingsondersteuner of direct beantwoord of doorgezet naar de gemeente. Tevens organiseert de gemeente Simpelveld minimaal 1 keer per jaar een verenigingsavond waarbij verschillende actuele onderwerpen worden behandeld en de verenigingen onderling desgewenst contacten kunnen leggen of onderhouden. Met name de lijntjes tussen het culturele veld en het sociaal-maatschappelijke veld willen we op deze wijze zo kort mogelijk houden en de verenigingen met elkaar in contact brengen om te kijken waar een meer integrale aanpak mogelijk is.

7. Evenementen

De verenigingen kunnen hun activiteiten/ evenementen kenbaar maken op de site www.Wijsimpelveld.nl.
De verenigingen kunnen zelf op deze site hun activiteiten invullen en de verenigingsondersteuner helpt de verenigingen hierbij desgewenst.

Streven is om alle culturele – sport- sociaal-maatschappelijke verenigingen in onze gemeente gebruik te laten maken van deze site zodat inwoners een totaalbeeld van het aanbod aan evenementen/ activiteiten in gemeente Simpelveld krijgen. Momenteel maken meer dan 120 verenigingen/ stichtingen/ instanties gebruik van deze site. Jaarlijks worden er verschillende terugkerende, maar ook incidentele, evenementen en activiteiten georganiseerd door het verenigingsleven in onze gemeente, voorbeelden hiervan zijn:

- Carnaval incl. optochten;
- Stoomtreindagen;
- Romeins festival (2jaarlijks);
- Verschillende optredens van muziekverenigingen;
- Mei-i-Vaare;
- Filmfestival Simpelveld;
- Kribkeswandeling Bocholtz/ Simpelveld e.v.a.

Tevens vindt er een aantal terugkerende regionale evenementen plaats in gemeente Simpelveld, zoals het Zomerfestival en Cultura Nova. Regionaal vindt er op ambtelijk en bestuurlijk niveau (aantal maal per jaar) afstemming plaats waar regionale samenwerking een van de vaste thema's is. Ook op sociaal-maatschappelijk terrein vinden er in en rond gemeente Simpelveld verschillende activiteiten/ evenementen plaats waar de inwoners van gemeente Simpelveld aan deelnemen (o.a. PSC; Politieke Sociale en Culturele vorming voor vrouwen in het Heuvelland).

Inwonersparticipatie; wat vinden onze verenigingen van cultuurbeleid?

Op 5 november 2025 heeft er een cultuuravond plaatsgevonden. Voor deze avond waren culturele en sociaal-maatschappelijke verenigingen, aangevuld met een aantal professionals uit het culturele en maatschappelijke veld, uitgenodigd hun input te geven voor deze cultuurnota.

De avond was goed vertegenwoordigd door verschillende afgevaardigden van zowel culturele als sociaal-maatschappelijke verenigingen.

Aan de hand van een aantal stellingen konden de deelnemers hun mening geven en is hierover gediscussieerd met een panel van professionals uit zowel het culturele als sociaal-maatschappelijke veld. De stellingen en de reacties zijn toegevoegd in de bijlage.

De centrale doelstelling van deze nota: 'Alle inwoners van gemeente Simpelveld moeten cultuur zelf kunnen beoefenen. Cultuurbeoefening draagt bij aan de persoonlijke ontwikkeling, mentale en fysieke gezondheid en verbindt mensen.', werd door alle deelnemers onderschreven.

Bij de stellingen, waarin gekeken werd naar de samenhang tussen cultuur en het Sociaal Domein, werd door de vertegenwoordigers van de verenigingen duidelijk aangegeven dat er verschillende raakvlakken zijn tussen beide beleidsterreinen en waar cultuur van toegevoegde waarde kan zijn binnen het Sociaal Domein.

Met name binnen de volgende thema's werden verschillende raakvlakken gezien:

- Voorkomen van eenzaamheid;
- Sociale cohesie;
- Mentale gezondheid;
- Dementie;
- Verbinding en contacten tussen jong en oud.

Wat betreft het cultureel aanbod binnen onze gemeente waren de meningen verdeeld. Er werd sterk benadrukt dat het aanbod voor de doelgroep jongeren achter blijft. Daarnaast kreeg de combinatie van een lokaal - aangevuld met een regionaal aanbod van cultuur de voorkeur.

De rol van de gemeente Simpelveld binnen het culturele veld werd veelal gezien als facilitator en financier (subsidieverstrekker). Een goede samenwerking tussen gemeente, het voorliggend veld en de culturele en sociaal-maatschappelijke verenigingen is en blijft noodzakelijk.

Cultuureducatie, met name onder de jeugd, werd als zeer wezenlijk ervaren. Ook de verenigingen kunnen hierbij een belangrijke rol spelen, wellicht in combinatie met het onderwijs, bibliotheek en de gemeente.

Bij de vraag wat men nog mist in het huidige cultuurbeleid kwam veelal naar voren dat er weinig tot geen aanbod voor de jeugd is. Ook de toegankelijkheid, de samenwerking tussen verenigingen en het ontbreken van een cultuurcoach werd gemist bij het huidige beleid.

Als laatste stelling werd gevraagd aan welk aspect van cultuur we aandacht moeten besteden in de nota Cultuurbeleid gemeente Simpelveld 2026-2032. Verbinding leggen tussen verschillende beleidsterreinen en de verschillende verenigingen, cultureel erfgoed en cultuureducatie, cultuurcoach en meedoen van jong en oud kwamen hier o.a. naar voren. In deze nota zullen deze thema's verder aan de orde komen.

Opgaven voor de toekomst; waar willen we naartoe?

Met deze nota Cultuurbeleid streven we naar een meer integrale benadering van cultuur binnen onze gemeente. Cultuurbeleid is geen losstaand beleidsterrein maar heeft korte lijnen met andere beleidsterreinen binnen met name het Sociaal Domein(sociaal-maatschappelijk), maar ook binnen onderwijs en toerisme/ economie. Investeren in cultuur draagt bij aan een sterke, levendige en inclusieve samenleving op zowel individueel als collectief niveau.

Cultuureducatie is van belang voor de ontwikkeling van kinderen en jongeren. Het stimuleert creativiteit en persoonlijke ontwikkeling, kritisch denken en cultureel bewustzijn en ontwikkelt sociale vaardigheden. Tevens heeft cultuureducatie raakvlakken met andere schoolvlakken, zoals geschiedenis en taalontwikkeling. Als gemeente stimuleren wij cultuureducatie en blijven hierin, samen met scholen en verenigingen, investeren.

Onze verenigingen/ organisaties/ stichtingen en instellingen zijn een van de fundamenten van onze samenleving. Ze brengen inwoners met gedeelde interesses samen (creëren van sociale netwerken), bevorderen sociale cohesie en versterken de identiteit van inwoners. De gemeente speelt hierbij een facilitaire rol in met name het verstrekken van subsidies en het zorgen voor huisvesting/ voorzieningen. Belangrijk hierbij is dat de korte lijnen die de gemeente heeft met het verenigingsleven intact blijft en wij ondersteuning blijven bieden daar waar mogelijk en nodig is.

Tevens is van groot belang dat we het cultuurbeleid samen met onze inwoners/ verenigingen/ stichtingen e.d. verder vorm geven voor de toekomst.
De periodieke verenigingsavond(en) speelt een belangrijke rol bij het betrekken van inwoners bij de totstandkoming van beleid en uitvoering. Het nog op te stellen jaarlijkse uitvoeringsprogramma dient rekening te houden met de wensen/ ideeën/ suggesties vanuit de inwoners zodat we leunen op een breed draagvlak binnen de gemeente Simpelveld.

Hoofdstuk 5

Financiën en beschikbare middelen Cultuur

De volgende budgetten zijn voor cultuur en voor sociaal-maatschappelijke verenigingen voor 2026 e.v. beschikbaar:

Kostensoort	2026	2027	2028
Deelsubs. Verord. Stim.Subsidie Cultuur Ombuiging	€ 63.510	€ 65.410 -/- € 5.280	€ 67.380 -/- € 8.080
Deelsubs. Verord. Stim.Subsidie Maatschappelijke Zorg & Welzijn/ Ouderenparticipatie Ombuiging	€ 21.700	€ 22.350 -/- € 1.770	€ 23.020 -/- € 2.710
Werkbudget Kunst & Cultuur	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
Uitvoeringsbudget Kunst & Cultuur Ombuiging	€ 20.000 € 15.000	€ 20.000 € 15.000	€ 20.000 € 15.000
Bijdrage Combinatiefunctie	€ 104.480	€ 104.480	€ 104.480
Bijdragen Muziekonderwijs Verenigingen (HAFA examens)	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000
Bibliotheekwerk	€ 250.560	€ 155.080	€ 159.730

Hierbij dient te worden aangegeven dat het budget bijdrage Combinatiefunctie onderdeel is van de Brede SPUK GALA en deels bestaat uit het budget voor de uitvoering van Klinkend Perspectief door SMK Muziek & Dans (€ 46.500) en deels uit sportstimulering (Basisscholen en Verenigingsondersteuner Sport). Movare draagt bovendien ook nog een bedrag bij aan de financiering van 'Klinkend Perspectief'.

Hoofdstuk 6

Conclusies en Aanbevelingen

Met deze beleidsnota willen we de lijnen tussen het beleidsveld cultuur beter verbinden met andere beleidsterreinen. Met name de relatie tussen cultuur en het beleidsterrein welzijn/ zorg heeft vele raakvlakken maar blijft nog enigszins onderbelicht.

Gemeente Simpelveld heeft een rijk cultureel verenigingsleven met vele betrokken inwoners/ vrijwilligers. De gemeente faciliteert dit verenigingsleven met name op financieel gebied (subsidie). Daarnaast ondersteunt de gemeente de verenigingen bij huisvestingsvraagstukken en middels een verenigingsondersteuner voor allerhande vragen/ kwesties.

We onderschrijven het belang van cultuureducatie onder met name onze basisschool-jeugd. We werken met verschillende instanties samen om de jeugd meer bekend te maken met alle facetten van cultuur. De basisscholen spelen hierbij een belangrijke rol. Periodieke afstemming tussen de ICC'ers van de scholen, de gemeente en de overige betrokken partijen (PIT Cultuurwijzer en SMK dans & Muziek) is hierbij van wezenlijk belang.

Uit de inwonersparticipatie avond is naar voren gekomen dat er op cultureel gebied weinig aanbod voor de jongeren is. De onlangs ingestelde jeugdraad zou hier een rol in kunnen vervullen voor de toekomst. Ook het ontbreken van een cultuurcoach voor gemeente Simpelveld werd gemist in het huidige beleid.

Om de doelstellingen van deze nota cultuurbeleid, zoals vermeld in hoofdstuk 3, te behalen worden de volgende concrete aanbevelingen gedaan. Deze aanbevelingen zullen tevens verder worden uitgewerkt in een concreet uitvoeringsplan, dat na vaststelling van deze nota zal worden uitgewerkt.

De aanbevelingen naar aanleiding van de doelstellingen zijn:

- *Inwoners (inkomen lager dan 120% van de bijstandsnorm) stimuleren en financieel ondersteunen om te kunnen participeren aan cultuur (culturele activiteiten).* Dit betekent dat we duidelijk in kaart moeten brengen welke inwoners gebruik maken van culturele activiteiten bij de toekenning van een van de minimaregelingen, zoals Volwassenenfonds, Extra Geld Regeling en bij kinderen het Cultuurfonds. Tevens willen we gaan onderzoeken wat de kosten zijn voor het gratis aanbieden van een bibliotheekabonnement voor de minima.

- *Gebouwen waar culturele activiteiten plaatsvinden dienen voor iedereen toegankelijk te zijn.* In 2025 zijn we gestart met het project MKB toegankelijke (horeca & winkel) route in gemeente Simpelveld. Wij willen dit project ook verder doortrekken richting onze culturele voorzieningen/ gebouwen. Hiervoor zal een inventarisatie dienen te worden opgesteld en vervolgens een plan van aanpak hoe we deze voorzieningen toegankelijk gaan maken.

- *Wij onderzoeken de mogelijkheid tot het aanstellen van een cultuurcoach voor gemeente Simpelveld.* Vanuit de Brede Regeling Combinatiefuncties (geïntegreerd in de Brede SPUK Regeling) kan een cultuurcoach aangesteld worden. De huidige SPUK Regeling loopt nog tot en met 2026. Voortzetting na 2026 is nog niet duidelijk, hierover wordt nog een besluit genomen. Indien de regeling ook na 2026 van kracht blijft is het zeer gewenst te onderzoeken of een gedeelte van budget Brede Regeling Combinatiefuncties kan worden ingezet voor de aanstelling van een cultuurcoach voor gemeente Simpelveld.

- *Wij inventariseren de behoeften van jongeren op cultureel gebied.* Tijdens de culturele verenigingsavond is duidelijk naar voren gekomen dat gemeente Simpelveld niet veel te bieden heeft voor de doelgroep jongeren op cultureel gebied. Om de behoeften van jongeren op cultureel gebied beter in kaart te brengen zal dit onderzocht moeten worden. De jongerenwerkers van Impuls, de verenigingsondersteuner en de ICC'ers van de basisscholen kunnen hierbij ondersteunen.

- *Wij onderzoeken de mogelijkheid (lokaal-regionaal) een dashboard voor cultuur te ontwikkelen.* Zowel lokaal als regionaal zijn er weinig cijfers voorhanden die aangeven in hoeverre onze inwoners deelnemen aan culturele activiteiten, lid zijn van een vereniging of culturele activiteiten bezoeken (actief of passief). Om beter inzicht te krijgen hoe cultuur beleefd wordt binnen de gemeente dient men over vergelijkingsmateriaal te beschikken zodat ook gericht gestuurd en beleid, waar nodig, bijgesteld kan worden. Het opstellen van een dashboard met cijfers (liefst regionaal over de Parkstad gemeenten) kan ons hierbij ondersteunen. Met de Parkstad gemeenten (periodieke overleg cultuur Parkstad) zal dit verder besproken en onderzocht worden.

- *Betere afstemming tussen de beleidsterreinen cultuur en het Sociaal Domein en met de regio Parkstad.* De beleidsterreinen cultuur en Sociaal Domein (met name welzijn & Zorg) hebben vele raakvlakken. Dit uit zich o.a. in de culturele activiteiten die in onze gemeenschapshuizen georganiseerd worden en in projecten zoals 'Positieve Gezondheid'. Wij streven naar een nog betere samenhang tussen beide beleidsterreinen. Onze buurtschakels spelen hierbij een belangrijke rol om vraag en aanbod van onze inwoners nog beter op elkaar af te stemmen. Samen met de buurtschakels gaan we onderzoeken hoe we vraag en aanbod beter op elkaar kunnen afstemmen en het aantal culturele activiteiten, alsmede het betrekken van de culturele en sociaal-maatschappelijke verenigingen, kunnen verbeteren. Met de regio Parkstad vindt er periodiek overleg plaats op ambtelijk en bestuurlijk niveau.

  Vooralsnog wordt er weinig gebruik gemaakt van de stichting Cultuurbevordering Parkstad (www.StichtingCultuurbevorderingParkstad.nl). Deze stichting zet zich in voor de bevordering en het behoud van kunst, cultuur en erfgoed in de regio Parkstad Limburg. Met deze stichting gaan we periodiek in gesprek om te onderzoeken of er regionale initiatieven ook in gemeente Simpelveld kunnen worden opgezet.

- *Wij blijven verenigingen betrekken bij de vorming en uitvoering van beleid.* We organiseren minimaal 1 keer per jaar een verenigingsavond voor alle verenigingen in gemeente Simpelveld. Tijdens deze avond worden actuele onderwerpen besproken maar ook zaken waar verenigingen tegenaan lopen. Deze verenigingsavond blijven wij voortzetten, wellicht in een andere setting (in een van de gemeenschapshuizen of culturele voorzieningen).

- *Wij zetten sterker in op cultuureducatie onder onze jongeren.* Cultuureducatie achten wij zeer belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen. Met name op de basisscholen komen de kinderen voor het eerst in aanraking met kunst en cultuur. Door middel van een structureel afstemmings-overleg met de betrokken partners, waarbij ook het verenigingsleven betrokken wordt, proberen wij de cultuureducatie nog steviger te positioneren. Dit vergt een goede afstemming en open houding tussen de verschillende betrokken partners. Wij willen hier meer vorm aan geven en gebruik maken van de mogelijkheden die geboden worden (bijv. het traject Cultuureducatie met Kwaliteit).

- *Alle verenigingen zijn gehuisvest in een accommodatie.* Wij streven ernaar alle verenigingen in onze gemeente te voorzien van huisvesting. Dit betekent dat geïnventariseerd moet worden welke accommodaties er in de gemeente beschikbaar zijn en wat de bezettingsgraad van deze accommodaties is. Kan een accommodatie gedeeld worden? Waar kunnen activiteiten plaats-vinden? Welke verenigingen passen al dan niet bij elkaar? Dit zijn vraagstukken die uitgezocht zullen worden bij de realisatie van een accommodatie beleidsplan welke voor 2026 op de rol staat.

Literatuur

- BMC: Culturele Agenda gemeente Simpelveld 2018;
- LKCA: Cultuur, zorg en welzijn in gemeentelijk beleid 2022;
- Gemeente Oisterwijk: Cultuurvisie Oisterwijk 2032;
- VNG: Samen Cultuur borgen 2024;
- Provincie Limburg: Cultuur en Erfgoed voor iedereen 2024-2027;
- VNG: Bestuurlijke Afspraken Cultuurbeoefening 2025-2028.

Archeofestival Sempervivetum

Bijlagen

Overzicht culturele/ maatschappelijke verenigingen/ instellingen/ stichtingen gemeente Simpelveld

In deze bijlage wordt een overzicht gegeven van de culturele en sociaal-maatschappelijke verenigingen/ instellingen/ stichtingen in gemeente Simpelveld per 1-1-2026. Dit overzicht is uiteraard onderhevig aan wijzigingen.

Culturele verenigingen

• Carnavalsvereniging BVV Kalk aan de Books KE	Carnaval
• Carnavalsvereniging De Bergböck Huls	Carnaval
• Carnavalsvereniging De Woeësj-joepe	Carnaval
• Stichting Jeugd Carnaval Bocholtz	Carnaval
• Stichting Schlaager-Arena Bocholtz	Carnaval
• Dameselvenraad	Carnaval
• Prinse-Road Zumpelveld	Carnaval
• C.V. De Zoefülle	Carnaval
• Heemkundevereniging De Bongard	Cultuur
• Stichting Kribkeswandeling Bocholtz/Simpelveld	Cultuur
• Stichting Mei-i-Vaare	Cultuur
• Vereniging van Koninklijk Gedecoreerden Simpelveld/ Bocholtz	Cultuur
• Stichting Culturele Evenementen Simpelveld/Bocholtz	Evenementen
• Oranjecomité Bocholtz	Evenementen
• Stichting Promotie Simpelveld	Evenementen
• Stichting Bocholtz Promotion	Evenementen
• Miljoenenlijn	Evenementen
• Stichting Intocht St. Nicolaas Simpelveld	Jeugd
• Stichting Kindervakantiewerk Bocholtz	Jeugd
• St. Nicolaascomité Bocholtz	Jeugd
• Blaasorkest Die Keidorf musikanten	Muziek
• Doebele Forto	Muziek
• Harmonie St. Caecilia Simpelveld	Muziek
• Mandoline vereniging Sorriënto	Muziek
• Koninklijk Erkende Fanfare St. Caecilia Bocholtz	Muziek
• Koninklijk Erkende Fanfare Eendracht Huls	Muziek
• Koninklijke Philharmonie Bocholtz	Muziek
• Schutterij St. George	Schutterij
• K.E. Kruisboogschutterij St. Henricus 1891 Bocholtzerheide	Schutterij
• Scouting St. Lucia	Scouting
• One2Dance Olympia	Dans
• Dans & Showgroep Magic Rythm	Dans
• Dans- en Showgroep Accelerando	Dans
• Toneel- en Operettegezelschap Bocholtz	Toneel, theater, cabaret

• Dameskoor Morgenzang	Zang
• Kerkelijk Zangkoor Harmonia Simpelveld	Zang
• Kerkelijk Zangkoor St. Joseph Bocholtz	Zang
• Kerkelijk Zangkoor St. Jozef Arbeider Huls	Zang

Sociaal Maatschappelijke verenigingen

• Buurtvereniging Baneheide	Buurtvereniging
• Buurtvereniging Kloeësterwei	Buurtvereniging
• Buurtvereniging D'r Stamp	Buurtvereniging
• Buurtvereniging Hinger de Pleijbruck	Buurtvereniging
• Buurtvereniging Bosschenhuizen	Buurtvereniging
• Buurtvereniging Op jen hei	Buurtvereniging
• Buurtvereniging 't Pannes	Buurtvereniging
• Buurtvereniging I Jen Stroas	Buurtvereniging
• Buurtvereniging Kloosterstraat	Buurtvereniging
• Buurtvereniging Romeinenstraat	Buurtvereniging
• Buurtvereniging Sjutsewei	Buurtvereniging
• Buurtvereniging Um d'r Paum	Buurtvereniging
• Buurtvereniging Um jen Sjting	Buurtvereniging
• De Baan Bocholtz	Buurtvereniging
• Buurtvereniging Öm 't Sjpoor/Auw Leemkoel	Buurtvereniging
• Speeltuin Hulsveld	Jeugd
• Stichting Jeugdcentrum de Toekomst	Jeugd
• Ondernemersvereniging Boches-Bei-ee	Ondernemers
• Katholieke Bond voor Ouderen - afdeling Simpelveld-Bocholtz	Ouderen
• ZijActief Bocholtz	Vrouwenvereniging
• ZijActief Simpelveld	Vrouwenvereniging
• Kerkelijk Zangkoor St. Jozef Arbeider Huls	Zang
• Parochiële Ziekenzorg Bocholtz	Zorg en Welzijn
• Zonnebloem afdeling Simpelveld	Zorg en welzijn

Resultaten Mentimeter Cultuuravond 5 november 2025

Cultuurbeoefening draagt bij aan de persoonlijke ontwikkeling, mentale en fysieke gezondheid en verbindt mensen.

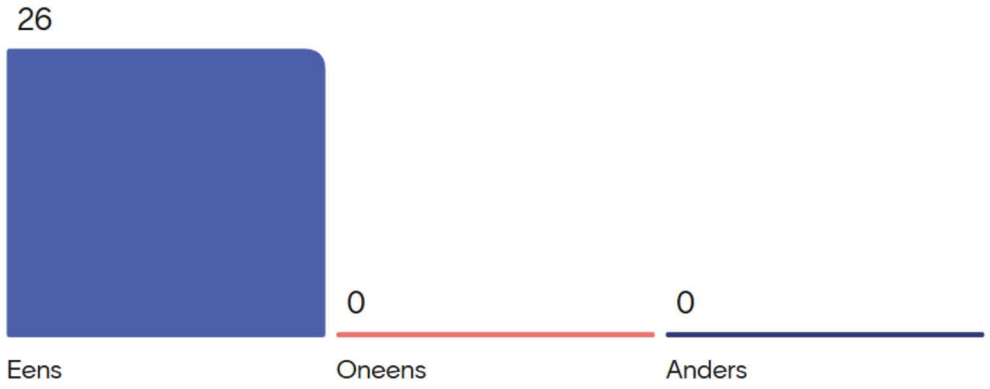

Het aanbod van cultuur (evenementen - activiteiten – verenigingen) in gemeente Simpelveld is voldoende voor een gemeente van deze omvang.

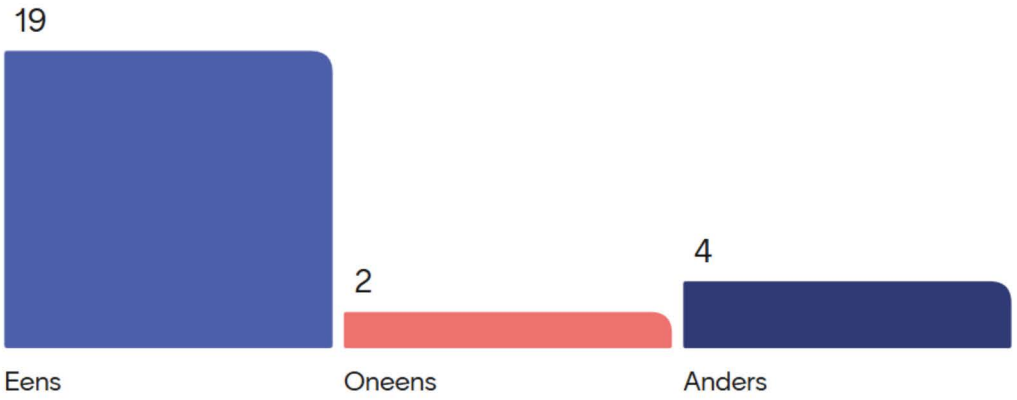

Cultuurbeleid heeft raakvlakken met andere beleidsterreinen. Met name met welzijn/zorg heeft cultuurbeleid korte lijntjes, waar moeten we aan denken?

Op welke manier kan cultuurbeleid in onze gemeente van toegevoegde waarde zijn bij bijvoorbeeld welzijn/zorg?

Het huidige cultuurbeleid/ cultureel aanbod is afgestemd op de verschillende bevolkingsdoelgroepen.

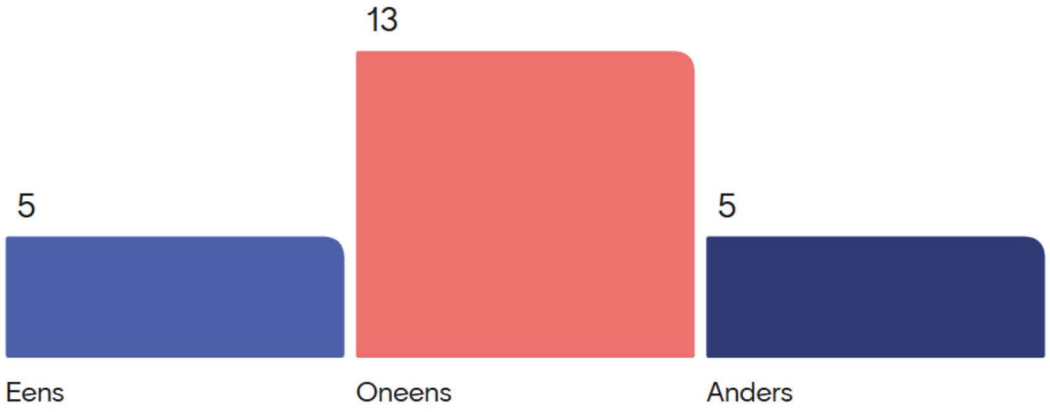

Wat is de rol van de overheid (gemeente Simpelveld) binnen het culturele veld in onze gemeente?

Ik vind een regionaal cultuuraanbod meer van toegevoegde waarde dan een sterk lokaal aanbod.

Hoe organiseer je als vereniging sociale veiligheid voor met name de jeugdleden?

Wat mis ik in het huidige cultuurbeleid (aanbod – verenigingsleven – voorzieningen)?

Cultuurparticipatie en cultuureducatie zijn van wezenlijk belang bij het opgroeien van onze jeugd; hoe kunnen we dit verbeteren voor onze kinderen?

Aan welk aspect binnen cultuur moeten we zeker aandacht besteden in de nieuwe cultuurnota gemeente Simpelveld?

OP DE BOOR

gemeente
Simpelveld